

METODICKÝ LIST

Usmernenia vytvorené metodickým orgánom pri OŠaM MsÚ Žilina pre potreby MZ a učiteľov 1. stupňa

Téma: **SJ- Kontrolné diktáty v jednotlivých ročníkoch**

Cieľ: **Zosumarizovať na základe učebných osnov obsah, rozsah, opravy, klasifikáciu a hodnotenie kontrolných diktátov.**

Kontrolné diktáty (klasifikované) sa píše po prebratí daného učiva, na ktoré je diktát zameraný. Môže ísť o súvislý text alebo o samostatné vety.

Kontrolné diktáty v 1.ročníku

Počet: podľa potreby (1.- zameraný na opakovanie učiva z 1. ročníka, 10-15 plnovýznamových slov)

Je v kompetencii vyučujúceho, aby objektívne zvážil, koľko kontrolných diktátov so žiakmi napíše a na čo sú zamerané. Dôležité je, aby nedošlo k predimenzovaniu počtu týchto diktátov.

Kontrolné diktáty v 2.ročníku

Počet: 10 (10-30 plnovýznamových slov)

- Zameranie:
- opakovanie učiva z 1. ročníka,
 - hláska a písmeno (**ch, dz, dž**),
 - samohláska **ä**,
 - dvojhlásky,
 - tvrdé spoluhlásky,
 - opakovanie učiva za 1. polrok,
 - mäkké spoluhlásky,
 - slabiky **di, ti, ni, li, de, te, ne, le**,
 - vety,
 - opakovanie učiva z 2. ročníka.

Kontrolné diktáty v 3. ročníku

Počet: 10 (30- 40 plnovýznamových slov)

- Zameranie:
- opakovanie učiva z 2. ročníka,
 - slová s **l, í, r, ř**
 - vybrané slová po **b**,
 - vybrané slová po **m**,
 - vybrané slová po **p**,
 - opakovanie učiva za 1. polrok,
 - vybrané slová po **r, s**,
 - vybrané slová po **v, z**,
 - slovné druhy,
 - opakovanie učiva z 3. ročníka.

Kontrolné diktáty vo 4. ročníku

Počet: 10 (40 - 50 plnovýznamových slov)

- Zameranie:
- opakovanie učiva z 3. ročníka,
 - vybrané slová po **b, m**,

- vybrané slová po **p, r,**
- vybrané slová po **s, v, z,**
- spodobovanie,
- opakovanie učiva za 1. polrok,
- vlastné podstatné mená,
- ohybné slovné druhy,
- neohybné slovné druhy,
- opakovanie učiva zo 4. ročníka

Klasifikácia diktátov

Za chybu v práci žiaka sa počíta akákoľvek chyba z učiva, ktoré sa preberalo. Ak sa vyskytne tá istá chyba v jednom slove niekoľkokrát, počíta sa za jednu chybu (napr. riba vo viacerých vetách). Chyba rovnakého významu v rôznych slovách sa počíta ako chyba v ďalšom slove (napr. chlapmy, stromamy). Chybou je i nečitateľné písmo. Chybou je, keď je čiarka na začiatku riadka (čiarky na 1. stupni diktujeme). Za chybu sa pokladá aj nesprávne rozdelené slovo na konci riadka, vynechané písmeno, slovo, navyše napísané písmeno, slovo, nesprávne interpunkčné znamienko, chýbajúca alebo nesprávne použitá diakritika. Predložku a spojku na konci riadka nepovažujeme za chybu. Znamka za zlú úpravu sa nesmie zaradiť do známky z diktátu, ale úprava sa musí hodnotiť osobitne.

- 1 za 0-1 chybu
- 2 za 2-4 chyby
- 3 za 5-7 chýb
- 4 za 8-10 chýb
- 5 za 11 a viac ako 11 chýb

Je to len zjednotený návrh, vždy záleží na počte pravopisných javov a na jeho dĺžke.

Oprava diktátov

V nižších ročníkoch učiteľ spočiatku vyznačí žiakovi každú chybu osobitne, ale nevpisuje správne tvary medzi riadky. Postupne začína využívať tzv. aktívne spôsoby opravy. Napr. nevyznačí každú chybu priamo, ale podčiarkne celé slovo, v ktorom sa chyba nachádza. Žiak musí chybu v slove nájsť a opraviť si ju. Vo štvrtom ročníku možno žiakov pri oprave aktivizovať aj tak, že učiteľ vyznačí na okraji riadka počet chýb (napíše číslicu). Aktivitu pri oprave môžu zvýšiť i používané korektorské značky, s ktorými sa žiaci postupne oboznamujú a mali by ich mať napísané na prvej strane v zošite alebo voľne prístupné v triede.

Použitá literatúra:

- Učebné osnovy slovenského jazyka a literatúry pre 1. st ZŠ. Bratislava, 1997
- Mgr. Zuzana Kováčová, PhD.: Návčik a kontrola úrovne pravopisných zručností na 1. stupni ZŠ. Naša škola 2 , 2016/17, str. 12-19
- Mgr. Hošťáková L.: Metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu výsledkov vyučovania na 1. stupni ZŠ (2.). Naša škola 10, 1997/08, str.10-16
- PaeDr. Palenčárová J. : Niekoľko poznámok k diktátom. Naša škola 6, 2001/02, str.6-11